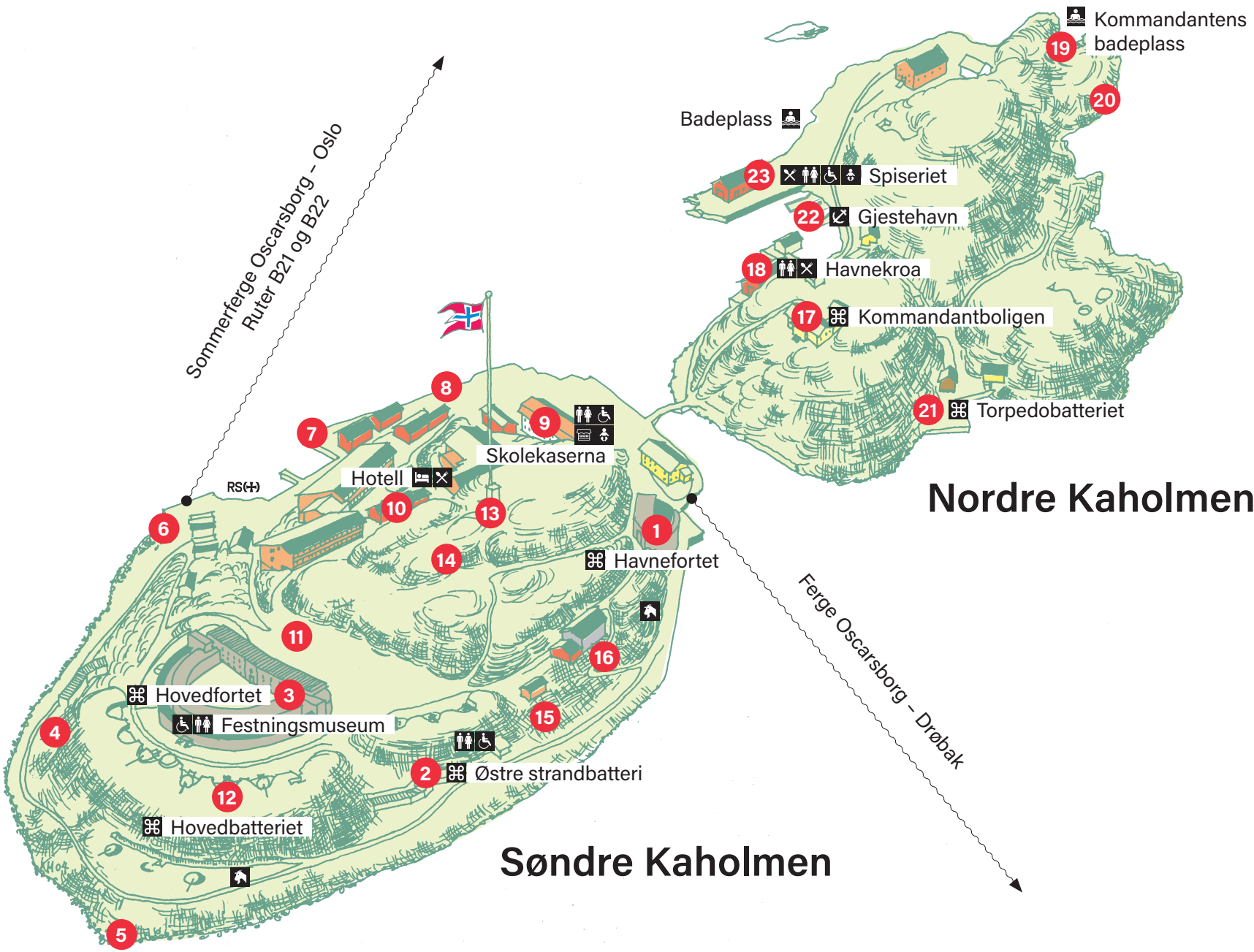

Velkommen til festningsløype på Oscarsborg festning

Vi ønsker deg velkommen til kulturminnet og naturperlen Oscarsborg festning.

På dette kartet har vi avmerket steder du bør besøke.

Følg kartet og bli kjent med Oscarsborg festnings spennende historie!

www.oscarsborgfestning.no

(1) Havnefortet

Havnefortet var det første permanente forsvarsverket som sto ferdig. Fra 1847 måtte alle besøkende gjennom Havnefortet, slik at man hadde personellmessig kontroll over festningen. Havnefortet er i dag konferansesal med plass til 150 personer.

(2) Østre strandbatteri

Østre strandbatteri ble bygget i 1848 for å kontrollere østre seilingsled. Bak kanonene ligger forsvarsgalleriet. Dette var siste skanse i forsvaret av hovedfortet. Mulighetene til å forsvare seg i galleriet og nisjene opp til festningen var begrenset. Gangen er buet for å gjøre det vanskeligere for fienden å treffe menneskelige mål. Nisjene gir likevel minimalt med beskyttelse. Soldatene som ble stasjonert her var nok klar over sin situasjon.

(3) Hovedfortet

Ved det tyske overfallet på Norge natt til 9. april 1940 skrev Oberst Eriksen seg inn i nasjonens historie. At Blücher ble senket forsinket den tyske invasjonen med cirka 30 timer. Dermed ble det mulig for kongefamilien, Stortinget og regjeringen å flykte, og den norske gullbeholdningen ble fraktet i sikkerhet. På dagen den 9. april 1940 ble Oscarsborg bombet av tyske fly i flere timer. Sporene er fremdeles synlige på veggene. Forsvarsmuseet befinner seg i Hovedfortets indre bygning mot øst. Utstillingen viser blant annet utviklingen av Oscarsborg festning fra byggingen startet til i 1846 frem til hele anlegget sto ferdig i 1856. Museet viser også moderniseringsprosessen fra slutten av 1860-tallet og frem til 1905, da festningen var på sitt største både i størrelse og betydning. Omvisninger med guide er på bestilling med egne gruppepriser. I Torpedobatteriet og Ildledningsmuseet er det kun adgang med guide. Se også oscarsborgmuseer.no.

(4) Vestre strandbatteri

Vestre strandbatteri ble bygget i 1848 og hadde ti kanoner for å kontrollere vestre seilled. Ved ferdigstillelsen av jeteen i 1878 ble vestre sund avstengt, og strandbatteriet var i stor grad overflødig som forsvarsanlegg.

Kanonparken: Til Kystartillerimuseet hører også en kanonsamling ved Vestre Strandbatteri på Søndre Kaholmen. Kanonene i denne oppstillingen ble brukt av Kystartilleriet langs kysten av Norge fra 1945 til 1995. Hver kanon er skiltet med mer informasjon, plassen er åpen og det er fri adgang for alle.

(5) Jeteen

Arbeidet med den 1500 meter lange undersjøiske muren startet i 1874. Muren går fra Hurum via Småskjær til Søndre Kaholmen, og sperrer vestre seilled. Fyllmassene består av steinblokker med opptil to tonn vekt, utgjør cirka 315 000 m³, og byggingen tok fire år (1874–1879). Massen ble fraktet på lektere fra Røyken. I dag er ca. 50 meter av jeteen fjernet, for å legge til rette for at fritidsbåter skal kunne passere.

(6) Vestre strandbrygge/kranbrygge

Kaien ble bygget i 1862 for å ta i land ammunisjon. Herfra ble ammunisjonen fraktet gjennom en tunnel til Hovedbatteriets underjordiske magasiner. Her lå også festningens ferge som gikk i trafikk mellom Kaholmene, Håøya og Berg-holmen. Brygga utgjør i dag Oscarsborg festnings eneste nåværende dypvannskai og brukes til større båter. Her legger rutebåt B21/B22 fra Oslo/ Aker Brygge til i sommerhalvåret. I dag brukes også området til logistikk for Oscarsborgs leietakere og operativ base for redningsselskapet.

(7) Verkstedsmiljø og verneplan

Oscarsborg festning var et levende samfunn med snekkere, smed, murere og malere. Disse hadde kunnskap som var viktig for å vedlikeholde og bygge nytt.

Forsvarsbyggs verneplan for Oscarsborg ble godkjent av Riksantikvaren i 2004. Bygg og anlegg dokumenterer en kunnskap og historie som er i ferd med å forsvinne. Alle bygg har et eget identifikasjonsnummer. Sifferet består av ti tall og forteller hvor objektet ligger og hvilken funksjon det har. 9. april 2014 ble Oscarsborg formelt fredet av Riksantikvaren. Se www.verneplan.no.

(8) Latrinene

Latrinene sto opprinnelig på baksiden av Kasernen. Her var 11 utedoer og pissoar. Bygningen ble flyttet til sin nåværende plassering i 1904.

(9) Skolekaserna

Skolekaserna ble oppført i 1892–93 og hadde opprinnelig funksjon som mann-skapskaserner. I en ny forsvarsordning i 1887 ble Artilleriets underoffiserskole på Akershus delt inn i en underoffiserskole for Feltartilleriet, og en for festnings- og bergartilleriet. Sistnevnte ble flyttet til Oscarsborg. Behovet for innkvartering økte og en ny kaserne ble bygget. Den ble lagt i ly av fjellveggen for å være dekket mot beskytning. I vår tid tilbyr Oscarsborg Hotel og Resort konferansefasiliteter i dette bygget. For hotell og konferanse, se www.oscarsborghotel.no. Helikopter-plassen er oppmøtested for guidede turer, kontakt www.oscarsborgmuseer.no.

(10) Forpleiningen

Forpleiningen, som er den gamle messa, brukes i dag som restaurant og resepsjon for stedets hotell. I dette lokalet, hvor soldatene frem til 2002 inntok sine måltider, kan Oscarsborgs gjester nå kombinere god mat og drikke med en fantastisk fjordutsikt. For mer informasjon og kontakt, se www.festningshotellene.no.

(11) Fortsplassen

Fortsplassen har vært benyttet til ekstersis og andre samlinger. I våre dager benyttes stedet også til større samlinger og konserter. Her står i dag et minnes-merke over kystartillerister som ga sitt liv for Norges frihet under krigen 1940–1945 og en statue til minne om oberst Birger Eriksen som var kommandant på Oscarsborg fra 1933–1940. Lær mer om dette på museet.

(12) Angrepet på Norge 9. April 1940

Kl. 04.21 åpnet Hovedbatteriet ild mot krysseren Blücher. Øyeblikkelig etter åpnet kanonbatteriene på landsiden i Drøbak også ild. Skuddene var velrettede og virksomme. Hele historien om den dramatiske natten til 9. april 1940 kan du høre med guide eller ved å besøke Festningsmuseet. Husk å logge deg på med telefonen din i museet!

(13) Kongen

Vakttårnet «Kongen» var Oscarsborg festnings utkikkspost og flaggpost. Den første utkikksposten var en primitiv plattform på pæler. Her overvåket soldatene skipstrafikken i Oslofjorden, og sørget for at det norske flagget ble vist frem på øyas høyeste punkt. Nåværende vakttårn ble bygget i 1932. Her vaiet det norske flagget også 9. april 1940. Selv om flaggtårnet var et prestisjefylt mål, holdt det stand og fortsatte stolt å fremvise det norske flagget.

(14) Kongelunden

Oscarsborg festning var i det vesentlige ferdigstilt i 1855. Under Kong Oscar I's besøk den 23. august samme år, fikk Oscarsborg sitt navn. I Kongelunden finner du navnetrekkene til andre konger som har besøkt festningen, blant annet kong Oscar II, Haakon VII, Olav V og Harald V.

(15) Smia

Smia fra 1861 ble opprinnelig bygget som laboratorium, men ble tatt i bruk som smie/verksted i 1901. Dette er en av de få bygningene som kom relativt uskadet fra de tyske flyangrepene 9. april 1940, til tross for utsatt beliggenhet. Bygningen ble totalrenovert av Forsvarsbygg i 2011.

(16) Gymnastikksalen

Bygningen er bygget som gymnastikksal. Underetasjen ble brukt som magasin for tøymagasin og senere maskinverksted for underoffiserskolen. I dag brukes bygningen av Soon sjøskole, som er en ungdomsskole for 15 elever.

(17) Kommandantboligen

Bygningen benyttes i dag som kontor og administrasjonssenter for kommandanten og Oscarsborg museer.

(18) Havnekroa

Havnekroa serverer lunsj og enkle middagsretter, forfriskninger, is og kioskvarer. Bygningen, simulatorhall A, fra 1863 ble bygget om til serveringssted i 2007.

(19) Kommandantens badeplass

Kommandantens badehus ble bygget i 1948. Forløperen til dagens bygning som lå på samme sted, hadde betegnelsen «Badehus for kvinner» og var oppført i 1907. Badehuset hadde en passende diskre plassering i en tid da naken kvinnehud var upassende for unge soldater. Har du lyst, kan du prøve badehuset, men vær oppmerksom på at det kan være sterk strøm i vannet. Hold godt oppsyn med barna!

(20) «Den våte grav»

Askholmene (den lave øygruppen øst for Håøya) ble Blüchers våte grav. Mange svømte i land på Askholmene og landsiden denne morgenen i april 1940, men oppunder 400 tyske offiserer og soldater omkom i det kalde, og etter hvert brennende, vannet. Tyskerne reiste et minnesmerke over sine falne på Askholmene, men dette ble revet våren 1945 av en amerikansk major.

(21) Torpedobatteriet

«Det aller helligste» kaller man gjerne Torpedobatteriet på Oscarsborg. Det var nemlig herfra Andreas Anderssen og hans menn, under ledelse av oberst Birger Eriksen, avfyrt de to avgjørende torpedoene som senket den tyske krysseren Blücher 9. april 1940. Torpedobatteriet var lenge strengt hemmelig og stengt for publikum. Et besøk her gir deg en uforglemmelig opplevelse om en av de viktigste hendelsene i moderne, norsk historie. Det er kun adgang med guide, som en del av en omvisning. Ta kontakt med www.oscarsborgmuseer.no for mer informasjon og bestilling.

(22) Gjestehavn

Oslofjordens mest sjarmerende gjestehavn er trolig Oscarsborg Gjestehavn! Med en helt unik beliggenhet på et fantastisk kulturminne, er det duket for maritime gleder og spennende opplevelser for store og små.

(23) Spiseriet

Simulatorhall B, opprinnelig et skur for lagring av ved og kull, ble bygget i 1949 etter at forløperen til dagens kullskur brant ned til grunnen 9. april 1940. Simhall B er senere ombygd til lager og simulatorhall, og får igjen nytt liv som restauranten Oscarsborg Spiseri i 2024, Spiseriet på folkemunne.

Slik ble Oscarsborg til

- 1641: Kong Christian IV bestemte at det skulle anlegges et såkalt Blokkhus på Kaholmene, dette sto ferdig i 1643.
- På 1830-tallet ble det diskutert ulike forslag til det som senere skulle bli det vi i dag kjenner som Oscarsborg festning.
- I 1847 sto den første bygningen ferdig, det var Havnefortet, den runde bygningen som ligger der båten fra Drøbak legger til.
- 1853: Hovedfortet sto ferdig slik vi kjenner det i dag, i 1856 var også alle de tilhørende festningsverkene ferdig.
- 1855: Det ble bestemt ved kongelig resolusjon av festningen skulle få navnet Oscarsborg.

Besøk Festningsmuseet eller bestill guide for å få hele den spennende historien om Oscarsborg.

Vi skaper nytt liv på historisk grunn

Festningene er historiske forsvarsanlegg og levende kulturarvarenaer som besøkes av flere millioner mennesker hvert år. Festningene er viktige attraksjoner i lokalsamfunnet i Norge, både som destinasjoner og besøksmål og et sted for næringsvirksomhet.

Som eiendomsforvalter er det vår oppgave å legge til rette for utvikling som skaper nytt liv på historisk grunn. Det gjør vi ved å holde festningene åpne og tilgjengelige for besøkende samtidig som vi leier ut bygg og uteområder til virksomheter som tilbyr opplevelser.

De naturskjønne og historiske omgivelsene gir en unik ramme for opplevelser, selskap, møter og kursvirksomhet. Her kan du nyte store og små konserter, utendørs opera, kunstutstillinger og sportsarrangementer, eller dypdykke i historien og besøke museer.

www.forsvarsbygg.no

Oscarsborg er en fredet festning

Oscarsborg er en del av vår felles kulturarv, og fra å ha vært et åsted for dramatiske krigshandlinger er det nå en arena for kultur, næring og gode opplevelser. Hvert år har festningen cirka 100 000 besøkende fra inn- og utland. Fordi Oscarsborg er et nasjonalt kulturminne som vi ønsker å bevare for senere generasjoner, er det viktig at de som oppholder seg her viser respekt for bygningene og uteområder. Vi ber deg utvise varsomhet i din ferdsel, samt overholder adferdsreglene nedenfor. Slik bidrar også du til at alle gjester får en flott opplevelse når de besøker Oscarsborg.

Oscarsborg ble åpnet som et militært kulturminne i 2004. Her er mye å oppleve for natur-, kultur og historieinteresserte. Museet kan besøkes, og guiding tilbys. Oscarsborg er et velkjent sted for kurs- og konferanser.

Festningen har gode serveringstilbud der publikum kan nyte en enkel kaffekopp eller et utsøkt måltid.

Adferdsregler

Festningsverket er en naturperle med et stort biologisk mangfold, også av sjeldne arter. Opplevelsen av et unikt sted kan fort ødelegges med forsøpling og utilsiktet skadeverk. Det er derfor helårs forbud av griller og bålbrekking. Dette gjelder også engangsgriller.

Det er i perioder sterk strøm i sjøen, så vær særlig oppmerksom når mindre barn bader. For å forhindre at publikum blir skadet av potensielt farlige objekter under bakken er graving og søk med metalldetektorer ikke tillatt. I gjestehavnen er det viktig at du tar hensyn til dine naboer – og husk at barnas sikkerhet er de voksnes ansvar. Det er også helårs båndtvang for hunder på Oscarsborg.

Vi håper du får et hyggelig opphold på Oscarsborg, og ønsker deg velkommen tilbake!

Velkommen til Oscarsborg festning

Festningsløype